

Pavel Koblasa

Černínský archivář Tischer a jeho rodina

František Tischer, první úředně ustanovený zaměstnanec Archivu hraběte Czernina v Jindřichově Hradci, se narodil dne 21. května 1831 ve vsi Bednárci (čp. 35, viz foto) příslušející k jindřichohradeckému panství. Tischer v letech 1846-1851 studoval na hradeckém gymnáziu, do hraběcích služeb nastoupil 1. května 1856 jako hospodářský praktikant s denním platem 24 krejcarů. Téhož roku se stal kancelářským písařem, o dva roky později byl povýšen na písaře při ředitelství jindřichohradeckého panství. Konečně ho 18. ledna 1865 po několikaměsíčním školení v třeboňském schwarzenberském archivu jmenoval Eugen Karel hrabě Czernin na přímluvu ředitele Václava Bartůňka archivním registrantem v Jindřichově Hradci s ročním služným 500 zlatých. Na jeho plat se skládala všechna čtyři hraběcí panství v Čechách. Dne 1. listopadu 1876 se díky Jaromírovi hraběti Czerninovi stal František Tischer archivářem, přičemž pobíral 600 zlatých ročně a k tomu předepsaný naturální deputát. Služební byt získal nejprve přímo na zámku (čp. I/I), později s rodinou přesídlil do tzv. vinopalny na Zámeckém náměstí (čp. 3/I). Příjmy se postupně vyšplhaly během let až na pěkných 1.800 zlatých ročně.

Černínský archiv tehdy sídlil v přízemí mohutného Adamova stavení na třetím nádvoří hradeckého zámku. Tischerovi se podařilo uspořádat především velkou část písemností pánů z Hradce, Slavatů z Chlumu a Černínů z Chudenic, materiálů chudenického či petršpurského panství, vytvořil také několik archivních sbírek (např. Cizí statky, Historica, Topografická sbírka, Sběrka autografů a rytin, Sběrka dokladů černínských zaměstnanců). Tischer se proslavil také rozsáhlou publikační činností v regionálních i celozemských časopisech a na svém pracovišti přivítal během svého dlouholetého působení mnoho významných historiků. Bohužel, řada jeho fundovaných prací zůstala pouze v rukopisu. Roku 1902 byl jako Tischerův nástupce ustanoven nadaný J.U.C. František Fabian, ovšem vzhledem ke své těžké nemoci v černínském archivu v roce 1908 musel skončit. Nutno říci, že se starým panem archivářem si příliš neporozuměli. V roce 1909 byl Františku Tischerovi na základě výnosu c. k. ministerstva vnitra ve Vídni udělen zlatý záslužný kříž s korunou. První černínský archivář zemřel v Jindřichově Hradci 14. března 1910, údajně na rakovinu konečníku z nedostatku pohybu, pohřben byl o dva dny později na hřbitově Nejsvětější Trojice. Vdova Barbora se pak odstěhovala k synovi do Prahy, kde žila na královském hradě na Hradčanech (tehdy Praha IV) s roční penzí 1.250 rakouských korun.

Tolik ve stručnosti k osobnosti Františka Tischerera a nyní se zaměříme na jeho rodinné poměry. Otec Františka Tischerera, rovněž František, patřil k největším sedlákům v Bednárci. Narodil se 21. prosince 1793 v Bednárci čp. 35 sedlákovi Františkovi Tischerovi a jeho ženě Anežce Holíkové. Matka archiváře Tischerera se jmenovala Františka. Narodila se 17. února 1803 v Bednárci čp. 32 jako dcera Františka Havla a Kateřiny rozené Mauralové. Tischerovi rodiče se vzali v jarošovském farním kostele 22. listopadu 1819. Z manželství vzešlo celkem devět dětí. Kromě Františka se jednalo o Jana (*5. V. 1821), Marii (*2. VI. 1823), Františku (*25. XII. 1825), Anežku (*3. I. 1829), Antonína (*29. V. 1836), Rosálii (*9. XI. 1837), Alžbětu (*15. XI. 1840) a Josefu (*15. III. 1843). Nejstarší Jan zdědil bednárecký grunt a po zániku feudalismu se stal prvním starostou obce. Marie zemřela roku 1828, Anežka 1834 a Antonín 1836. Otec František Tischer vydechl naposledy 16. dubna 1842, matka Františka pak 23. dubna 1855.

František Tischer se oženil s Barborou, dcerou Jana Rudolfa Engela, učitele z Hořic 39 (okres Přeštice) a Kateřiny, dcery Václava Formánka, měšťana v Klatovech 105. Barbora Tischerová rozená Engelová se narodila 25. srpna 1836, zesnula 24. prosince 1914. V tomto manželství se celkem narodily čtyři děti – Marie (*9. října 1865), Eugen (*17. července 1868), pozdější lékař v moravských Dačicích, Jan (*14. června 1870), posléze viceprezident nejvyššího vojenského soudu v Praze a František (*23. června 1872), arcibiskupský archivář v Praze. Jejich ostatky jsou uloženy v Praze na Vyšehradě.

Písemnou pozůstalost archiváře Tischerera nyní najdeme na dvou místech. Větší část (19 kartonů) se nachází v Archivu Národního muzea, menší (2 kartony) pak v jindřichohradeckém archivu. Z hradecké pozůstalosti stojí za zmínku především čtyřsvazkový rukopis historie měšťanských domů v Jindřichově Hradci, který po letech vydal na pokračování v Ohlasech od Nežárky P. František Teplý, avšak nikoliv pod jménem skutečného autora, nýbrž pod jménem svým.

Písemnou pozůstalost archiváře Tischerera nyní najdeme na dvou místech. Větší část (19 kartonů) se nachází v Archivu Národního muzea, menší (2 kartony) pak v jindřichohradeckém archivu. Z hradecké pozůstalosti stojí za zmínku především čtyřsvazkový rukopis historie měšťanských domů v Jindřichově Hradci, který po letech vydal na pokračování v Ohlasech od Nežárky P. František Teplý, avšak nikoliv pod jménem skutečného autora, nýbrž pod jménem svým.

Prameny a literatura:

- Státní oblastní archiv Třeboň, Pozůstalost František Tischer.
- Státní oblastní archiv Třeboň, Sběrka matrik Jihočeského kraje – farní úřad Jarošov n. Nežárkou, Jindřichův Hradec.
- Státní oblastní archiv Třeboň, Zemědělsko-lesnický archiv Jindřichův Hradec.
- Státní archiv v Třeboni. Průvodce po archivních fondech, sv. 4, Praha 1959.
- František TEPLÝ: Dějiny města Jindřichova Hradce, I/4, J. Hradec 1936.

Autorem fotografie je pan Luděk Tyšer z Prahy, kterému redakce děkuje za její poskytnutí.